

ივერია

გაზეთის დასავეთად და კერძო განცხადებ-
ათა დასაბეჭდად უნდა მიჰმართონ: თვითონ
რედაქციას, ახალ-ბეზუთოვის ქუჩაზე, სახ-
ლი № 9, შვედლოვს სავაჭროს, ცენტრალ-
ურს და გრიგორის წიგნების მაღაზიებს.
ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრი-
ქონი რვა კაპ.

1877—1886 წელიწადი

საზოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

1877—1886 წელიწადი

გაზეთი „ივერია“ 1 ივნის-
სიღამ წლის დამლევამდე
ღირს 6 მან. 50 კაპ.

ტფილისი, 9 ივნისი

საადგილ-მამული კრედიტის ავ-
კარგინობის დაფასება და აწონვა
ვისაც უნდა, იმან ყველაზედ უწი-
ნარესს ბუნება უნდა გაუსინჯოს
თვითონ კრედიტს იმ მხრით: უნ-
დება, თუ არა იმ საქმეს რისთვის-
საც მოწვეულია. ამის გარეშე ყო-
ველი სჯა და ღაპარაკი უქმია და
უთავბოლო. რაკი ასე არც-დარე-
ვით ვლასარაკობთ ხოლომე საად-
გილ-მამული კრედიტზედ, რაკი
მისი ბუნება და დანიშნულება ცხა-
დად არ არის ჩვენში წარმოდგე-
ნილი და ცნობილი ბევრისაგან და
ამის გამო სჯასა და გამათობაში
აზრთა არეულობა ჰსურევს, საჭი-
როა ერთხელ და ერთხელ გრცლად
განმარტება საადგილ-მამული კრე-
დიტის ყოველ მხრივ. იქნება ეს
ოდეცმე მოვანერხოთ და ეხლა კი
მოკლედ ვიტყვი, რომ ბუნება
საადგილ-მამული კრედიტისა სწო-
რედ ზედ გამოჭრილია ადგილ-
მამულის საჭიროებაზედ და ამის
გამო იმ ნაირად შეფერუებულია
მიწასთან და მიწათ-მოქმედებასთან,
რომ ვისაც კი ჰსურს იგი გამოი-

ყენოს, უსათუოდ ხელს მისცემს
და ახერხებს. დანიშნულება საად-
გილ-მამული კრედიტისა განკარ-
გებაა მამულ-დედულისა, გაძლიე-
რება მიწათ-მოქმედების დონისა
და მომცემლობისა.

მიწათ მოქმედობა და ერთობ
ყოველივე მრეწველობა, რომე-
ლიც დამოკიდებულია მიწასა და
მის ბუნებაზედ, იმისთანა რამ არის,
რომ ხარჯს განკარგებისას და
მომცემლობის გაძლიერებისას მა-
ღე და ერთბაშად არ უბრუნებს
ჰატრონსა. თავნი ფული, ჩაყრი-
ლი მიწაში განსაკარგებლად და
მომცემლობის გასაძლიერებლად,
დიდხანს რჩება მოუბრუნებლად
და ერთბაშადაც უკუ არა ჰბრუნ-
დება. მარტო კარგა ხნის განმავ-
ლობაში მიწა იხდის, ანუ უკედ
ვსთქვამთ, უბრუნებს ჰატრონს
თავის ფულს და მის სარგებელს
ცოტ-ცოტაობით და თან-და-თანო-
ბით გაძლიერებულ მომცემლობის
ნამეტანობისაგან. მეცნიერთაგან
გამოკვეთულია, რომ მიწაზედ
დამოკიდებული მრეწველობა, ყვე-
ლაზედ უმაღლესად დაბრუნებული
თავის თავის სარგებლით, პი-
რუტუვთ მოშენებაა; ამასაც კი უნ-
დება თვრამეტი წელიწადი და არა
ნაკლებ. სხვა ყოველი მრეწველო-
ბა, მიწაზედ დამოკიდებული, თხო-
ულობს თითქმის ოც-და-ათს, ორ-
მოცს და ორმოც-და-ათს წელი-
წადსა, რომ ამ ხნის განმავლობა-

ში განკარგებისათვის დახარჯული
თავნი ფული და სარგებელი მისი
თან-და-თანობით ააყენოს და დაუბ-
რუნოს დამხარჯველსა. ესეთია ბუ-
ნება მიწისა და მიწათ-მოქმედო-
ბისა.

იგი დონე, რომელიც მიწისა და
მიწათ-მოქმედობის განკარგებისა
და გაძლიერებისათვის მოიწვევს
ხოლომე საჭირო ფულს, საადგილ-
მამული კრედიტია. მასხადამე,
ბუნება ამ გვარის კრედიტისა შე-
თანასწორებული უნდა იყოს მი-
წისა და მიწათ-მოქმედობის ბუნე-
ბასთან, სახელდობრ: კრედიტი
უნდა იყოს ხანგრძლივი და მას-
თანაც ისეთი, რომ მისგან მოტა-
ნილი და ნასესხები თავნი თავის
სარგებლით ერთბაშად არ მოი-
თხოვოს და სჯერდებოდეს თან-
და-თანობით, ცოტ-ცოტაობით ნა-
სესხების დაბრუნებას. სწორედ
ამისთანა საადგილ-მამული კრე-
დიტი: ხანგრძლივია, მაგალი-
თებრ, ტფილისის ბანკში 43 1/2 წე-
ლიწადზედ ნაკლები არ არის, და
ამასთან თან-და-თანობით დამჯერი
თავნის და სარგებლის დაბრუნე-
ბისა.
ერთადერთი წყარო, რომელიც
ბანკიდან ვადის ამდებს სახსარს
აძლევს ვადის გადხადისას, მიწა
და მიწათ-მოქმედება, ადგილის
ვადის თავნით განკარგებული და
გაძლიერებული. რა პირობითაც
თვითონ წყაროა ვადის მხდელი,

თუ იმ პირობითვე არ არის ადე-
ბული ვადი, მხოლოდ მაშინ არის
კრედიტი, ვადის მძლეველი, და-
საწუნარი და უარ-საყოფელი. საად-
გილ-მამული კრედიტის პირობანი
კი სწორედ იმისთანანი არიან, რა
პირობითაც თვითონ წყაროა მისი
გამძლეობი: ხანგრძლივი და არა-
ერთბაშად დაბრუნებული ნასესხე-
ბისა, არამედ ცოტ-ცოტაობით და
თან-და-თანობით.

მაშ რას უწუნებენ ჩვენს ბანკებს?
განა ჩვენის ბანკების კრედიტი ამის-
თანა არ არის, ესე არ არის მო-
წყობილი? ამისთანაა და ესეა მო-
წყობილი, ხოლო ამბობენ, რომ
ჩვენ მაგებისათვის მომზადებულ-
ნი არა ვართ და ვერ მოვანერხებ-
თა; ჩვენ რაკი ფულს ავიდებთ
ვალად, მაშინვე გვამთო და ვა-
ლი ვალად გავწვებთ. აქ ბანკი
რა შუამია? იმ შუამია, გვიბძა-
ნებს ბ-ნი აკაკი: რომ ადვილად
გვაძლევს სესხად ფულსა და ეგ
წავაძლევს სხლმეო. რომ ადვი-
ლად არ იძლევადნენ, ნუ თუ
მაშინ ჩვენი ბანკები უფრო გულ-
მესატყვარნი, უფრო თანაგრძნო-
ბის დირსნი, უფრო უკეთესნი იქ-
ნებოდნენ? ნუ თუ მაშინ წუნი
ადარ დაედებოდათ? ადვილად შოვ-
ნა ფულისა, არა გვგონია, ქვე-
ნის დამდუშავი იყოს სადმე და თუ
ჩვენს ქვეყანას ეგ დაჰდუშავს, პირ-
ველი მაგალითი იქნება მთელს
ქვეყნიერობაზედ. ესე რომ ვი-

როთ, იქამდის მივაღოთ, რომ
საადგილ-მამული კრედიტის გა-
იფებაც უფრო ბოლოს მოგვი-
დებს, რადგანაც იფეს კრედიტს
უფრო ბევრი მუშტარი ეყოლება,
უფრო ბევრი წაეტანება, იფეი კრე-
დიტი უფრო ბევრს წააცდენს
ვადს აადებინებს იმათაც კი, ვინც
სიძვირის გამო ეხლა ახლოსაც
არ ეკარებინან. მაშინ ხომ სულ და-
ვიდუშებით და დავიდუშებით!...
ეხლა რომ ჩვენ ერთი ფულის წყა-
ლობა გვეწიოს, გამოჩნდეს როტ-
შილდი და გვიტხრას: აბა ვისაც
გიჭირთ, ფულს გასესხებთ, სარ-
გებელი არ მინდა, ოდონდ თავნი
დამბრუნეთო და თუ არ დამი-
ბრუნებთ, თქვენს ქონებას ვაზღვე-
ვინებო, —ნუ თუ ეს სანატრელი
კაცი ქვეყნის დამდუშავებად ჩაი-
თვლებოდა მარტო იმით, რომ
გავკვიდვია ფულის შოვნა, ჯერ
მით რომ ფულს სესხად გვაძლევს
და მეორე მით, რომ სარგებელს
არა ჰბოლოვობს!... განა ამისთა-
ნა ვადის ამდებზედ კი არ ითქ-
მოდა იგი, რასაც ბ-ნი აკაკი წერე-
თელი ამბობს ჩვენის ბანკებიდან
ვადის ამდებზედ, რომ რაკი თავ-
ნის დაბრუნების ვადა მოუვიდო-
დათ და ცარიელის თავნის ვადა-
სანდელადაც არაქათი არ ექნებო-
დათ,

მაშ-მაჰველის დაკარგვა ენახებოდათ
და თავს აღარ იზოგავდნენ, ოღონდ კი
იმ შემთხვევას გადარჩნოდნენ. მამა-სინ-

ფელიტონი

ს ა ჩ ი მ ლ
(დალაღ-აზნაური)
ამბავა

— მე ვახლდი ერთი ახალ-გაზდა,
ჯერ კიდევ წვერ-ულღაშ ამწვანებუ-
ლი აზნაური, ფრიად ღარიბი ოჯახის
შვილი. — დაიწყო ასე თავის ამბავი
ბუხარის წინ მიხრუტულმა მოხუცმა,
რომელსაც ქალაჩი თმა მეტის სიბე-
რისაგან კიდევ გაყვითლებოდა. ის
მუღამ ყალიონს*) ალაკუნებდა და
წამის-წამს აპურკუნებდა ბუხარის ლა-
ღარში. იქ რომ ორიოდ სანათი ჰყო-
და, იმათ თითქოს მოხუცის ყალიონ-
თან პირობა შეეკრათ. თვითონ მო-
ხუცი ნიადგ უჩინჩხალებდა ბუხარში,
მაგრამ ნელღი შეშა აღს არ იკაბე-
და. აღარც მის ყალიონს გამოჰქონ-
და თუთუნის ბოლი. პატრონი თით-
ქოს ამით გამოჯავრებული ხან ნა-
ვერცხალს დადებდა ჩიბუხზე, ხან
გამოაქრტილიანებულს ჩიბუხის ტარს
უქმუტუნებდა, ხან ბუხარს უბრა-
და. „წყველო სიბერე, ყალიონიცი
აღარ გემორჩილება—წამოიძახა ამო-
ოხრით ჩემმა მოსაუბრემ, ჯავრიანად
გამოფრთხა ჩიბუხი, მიაყულა ბუხარის

გვერდზე და განაგრძო უწინდელი საუ-
ბარი. „კარგი ღრო იყო ჩვენი ღრო;
აწ იმისთანა ღროს ჩვენი შვილი და
შვილი-შვილები ველარ მოესწრებიან.
რა მშვიდობიანობა იყო, რა უზრუნ-
ველი ცხოვრება, რა ნადირობა, რა
მხიარულება, რა შექცევა, რა ღროს
გატარება!.. ჯერ სად იყო ბატონ-
ყმობის გაყრახე ლაპარაკი?!.. სიმზრა-
დაც არ მოგვეზმანებოდა ეს ამ-
ბავი.

„იმ ღროს მე ვახლდი შეკვლე-
ბული ერთს გამოჩენილის თვადი-
შვილის ოჯახში. კარგი ცხენი შერს
საჩინოს, — ასე ერქვა მოხუცსა—კარგი
იარაღი, კარგი ჩაცმა, კარგი დახურ-
ვა, ხან მიპატრონება, ხან მოპატრონე-
ბისი და აღერსი ჩემს ცხოვრებაში
გაუწყვეტლად იყო, აბა, ღროც ის
იყო. ჩემს ბატონს მთელი იმ კუთხის
თვადი და აზნაური ყველანი დიდ-
ბატონს ეძახოდნენ, მისი წვევა ყველას
დღის წყალობად მიანდათ, მისი
შემოწერობა—ღვთის რისხვად. მე ვი-
ყავი მუღამ მისი ხლებული, მისი ბე-
დაურის გამხდენელი, მისი ქორ-მიმი-
ნოს გამწაფავი, მისი მწვეარ-მეძებ-
რის დამგეზავი. როცა საკურდლოთ,
ან სახობოთ წავიდოდით, ჩემს ზა-
რით ხმას მთები ირეკლებდნენ. „ჰა,
კვესიაო“, გარებდნენ რომ გადმო-
ძახებდი, ბარად ერთი ალიანქოთი ატყ-
დებოდა. მაინც საკვირველი მეძებარი

იყო ჩემი კვესია! გავიგონებდი თუ
არა მის „ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა!“—ვიცო-
დი კურდელი ჰყავდა და მეც მივძა-
ხებდი: „ნელა, კვესია, არ დაგეკარგოს,
არ დამკლა! გვენაბე, გვენაბე! ჯერ ნუ
მოუცახანებ, მზად არა ვართ; მარჯ-
ვეთ იყავი, ციკა არ დაგეკარგოს!“
ნულმ გინახავს კარგი ბატონის მსახუ-
რი, ისე ესმოდა ჩემი სიტყვები. მა-
შინვე გაქმენდა ხმას, მე დიდ-ბატონს
ვეტყაოდი, ზემო საქარში გასულიყო
თავის მწვერით, რომ იქით მოედარა-
ჯებინა. იქითვე იყო აღმართი და
ზედ ნავიშალი. წინ-და-წინ ვიცო-
დი, კურდელი იქით გახტებოდა.
„ჰა, კვესია, მივაძახებდი, დაუკარი ზარა,
არ გავგაროს ეგ მხდლი.“

„ჰა, ჰა, ჰა, ჰა!“—მომესმოდა.
კვესია მიჰყვებოდა კვლამ კურდელს.
წინ-და-წინ იცოდა, რომ დიდი ბატო-
ნი და «თოვლია» მწვეარი საქარში
იყვნენ განაბულნი. ვითამ კურდელი
გაბედვდა ქცევას, თუ? შენც არ მო-
მიკვდე. საითაც კურდელი პირს იზამ-
და, კვესიაც იქითვე დაუფლიდა თავს
და ისევე საქარსკენ მიაბრუნებდა. რა
გზა ჰქონდა ყურ-გძელს ციკას, საქარ-
ში უნდა გამხტარიყო. ამ ღროს დი-
დი ბატონის მხიარული ხმაც მომეს-
მოდა: «ჰა, თულია!.. შენ მაცხონე
თეთრო ძაღლიო!..» წინ კურდელი
ყურებ-დაქიმული მიჰქროდა, უკან
თულია მისდევდა, მიწაზედ გაკრული,

მერე კვესია, ზარის ხმით მიმყვარი
და მათ უკან ჩვენ, მიმკვირვნი და
მიმძახნი. დილით განთიადზე რომ
წავიდოდით, წირვის ღრომდის ორი
კურდელი მაინც არ მოგვეტანა, არ
იქნებოდა. დიდი ბატონი, ნადირო-
ბის შემდეგ რომ გამოებრუნებო-
დით, ძალიან გამოხარულდებოდა, იმის
ხუმრობას საზღვარი არ ჰქონდა. გა-
მარჯვებული კვესია ჩემს გვერდით
მოცანცალებდა, ენა გამოგდებული
და კულ აზუკილი. ეს მისი გამარჯ-
ვების ნიშანი იყო. სხვა მეძებრები
და მწვერები კი წინ მიხტოდნენ, მიწა-
ვარ-აბდნენ, ერთმანეთს ელაბუცე-
ბოდნენ. ისინიც თითქოს მხარს აძ-
ლევდნენ დიდი ბატონის ხუმრობას.
ჩაივლოდით თუ არა ბატონის ეზოში,
შეუძლებელი იყო, რომ ბატონის
გოგო, საბედა, ის ჩემი სიცოცხლე
და სიყვარული, აივანზე არ ყოფილი-
ყო გადმომდგარი. მისი კუპრით შა-
ვი თვლები, თანაგრძნობით ანთებუ-
ლები, პირველ ჩემს თვალგებს გაუ-
ჩნდნენ ცეცხლს და ჩემს გულს შე-
მოსდებდნენ სიყვარულის აღს. ამის
შემდეგ როგორღა შემეძლო, სადმე
მიფარებულს ალაგას მისი ვარდით
შეწითლებული ტუჩები არ დამენაშა.
დიდი ბატონის ოჯახში განა გოგოე-
ბი არ იყვენ? მას გარდა შვილი სხვა
იყო, მაგრამ საბედსთანა ემხიანი
დღნიანვლაც არავინ იყო. იმას ვინაც-

ვალე ყველანი, ჩემი საბედა სხვა სან-
ლობიანი გოგო იყო. წელ-წერწეტას
და შე-თვალეებს მინდვრის ყაყჩოხა-
ვით გაუფთქოდა ლოყები. მისი შოლ-
ტივით ნაწნავები წელს ქვემოლ სტემ-
დენ, ყორნის ბოლო—დალაღ-კავე-
ბი ინლო-ჯარივით გარს შემოდგო-
მოდენ და მისს თურაშაულს ლოყებს
ღარაჯობდენ. იმათ შეეკრათ ციხის
გალავანი ლოყების გარშემო, შიგ
ჩაესვით ჰუტუნა არსებანი, დილით
ნიავს არ აკარებდენ, ღამით სიოსა.
მაგრამ ამ ერთგულმა ყარაულებმა
მაინც ვერ შეიძლეს ჩემი მიჯარული
ქაბუკობის სიყვარულის წინააღმდეგ
გამაგრება. ამან ანაზღად მიგრე-მო-
რეკა, აფუშ-დაფუშა დალაღ-კავები
და გამოიყვანა ციხიდან მშვენიერი
ტუსლანი. ისინი იმ წუთას ისე თრთო-
დნენ ჩემს ცხელს ტუჩებს ქვეშ, რო-
გორც ხობობი ქორის კლანჭებს ქვეშ.
სეტყვასავით ზედ დაყრილმა ურიცხე-
მა ჩემმა კოცნამ უმოწყალოდ დათო-
ვილა საბედოს ყაყჩო-ლოყები...
* * *

დიდ ბატონს წელიწადში ერთხელ,
თუ ორჯელ უყვარდა ქ. ქ.ის ჩახე-
ლა სხვა-და-სხვა საოჯახო საქონლის
საეკრად. მგზავრობა მოგვიხდებოდა
ან აღდგომის წინა-კვირებში, ან ქრის-
ტეშობის თვეში. დიდ ბატონს რო-
გორც საკუთარს ოჯახში, ისე ოჯახს

*) ყალიონი—ჩიბუხს ჰქვია.

ხლად იღებდნენ განზედ სადმე სესხს და მით კიდევ უარესს საფრხველს ვარდებოდნენ: ერთხელაც იყო ის მამულეები ვაჭარგებოდათ და განზედაც კიდევ «როგორღე» დასაწყობი ალბუელი ვალი საშვილი-შვილოდ ჰქვამდნენ... და სხვანი.

არა, ბატონებო! თუ ვაღიის ამდებამ ვაღი იმითამ აიღო, რომ ფული შეგამოს, იმას არა უშვებოდა, იმას არა იხსნის-რა მიწასთან გასწორებისაგან. ყოველი წესი, რიგი, დაწესებულება, სიკეთე მართლაც წინ-დახედულის, ფრთხილის, გონიერის კაცისათვის არის ქვეყნიერებაზედ და არა გიჟისა და დამთხვეულისათვის. გიჟი, დამთხვეული დღეს იქნება, თუ სვალე კლდეზედ უნდა გადავარდეს, ამ ბედს იგი არსად არ წაუვა. აქაო და ქვეყანაზედ გიჟები არიანო, ჭკუიანებისათვისაც ხელმოსაცვლელად და ხელთ-შესაწყობსაც ნურას იზამთო, — ეგ მეტის მეტი თავ-დაუჭერელი, შეუწყნარებელი და საუბედურო სურვილია.

ახალი ამბავი

* * * კვირას ამ თვის რვას თერთმეტის საათის ნახევარზე აღსრულდა ტფილისში კურთხევა გადაკეთებულის კათოლიკეთ ღვთის მშობლის მიძინების და ამაღლების ძველის ეკლესიისა, რომელიც ფრანგების ქუჩაშია, შუა-ბაზართან ახლოს. სამღვდლოება სკოლის შენობიდან, რომელშიაც დროებით ეკლესია იყო, გამოვიდა აიაზმის კურთხევი და გლობობი და დიდება შემოაუარა ძველის საყდრის შენობას; მრევლი და უცხო ხალხი ბლომად დაესწრა. საყდარი ჯერ ცარიელი იყო და დიდების გათავების შემდეგ გაილა კარი, სამღვდლოება და მრევლი შევიდა ეკლესიაში და დაიწყო ლითანია (ვედრება) ყოველ-

გარეთაც ბევრი ჰქადა დასასაჩუქრებელი. არც ერთი დღესასწაული არ გაივლიდა ისე, რომ ჩითეულობა მინც ერთი საპანე არ ეყიდა, ზოგი ნაღდად, ზოგი ნისიად. ახლა ჩოხები რაჭულის შალისა, ქუდები და ქაშაბები კიდევ სხვა იყო. რამდენიც ფარეში და სხვა მდებალი ხელობის მოსამსახურე ბიჭი იქნებოდა ოჯახში, თითოეულ მათგანისათვის თითო ჩოხა, თითო ქუდი და თითო ქამარი უნდა ეწუქნა ყოველს წელიწადს. ამას გარდა მოახლეებს და გამღლებს ჩითის საკაბეები, „კანსიკები“, ბაღდადები და სხვ. ძიანათლი დედებიც ბევრი ჰქადადენ ღიდ ბატონს. ყველას იმათგანს უნდა მიეღო თითო საკაბე თავისთვის და თითო სახალხუე წილისათვის. სახლი-კაცობა, მახლობელი ნათესავები, ვინც კი ცოტა შეუძლო ოჯახისა იყო, ან ობოლ-ღარიბი, ყველანი, გამოვლოდენ საჩუქარს ღიდ ბატონისაგან. ამის გამო ყოველ დღესასწაულის კვირაში ათი, ან თხუთმეტი თუმანი რომ არ ჩაეტანა ქ...ს სხვა-და-სხვა ვაჭრებისათვის, არ იქნებოდა.

ეს იყო ოც-და-ათის წლის წინადა. ახლა, ამ დროში, იმოდნობას ვერც ასი თუმანი იზამს. ქ...ს ვაჭრებს შორის, ნამეტნათ ურიებში მე ღიდი პატივისცემა ჰქონდა. ვინ ბაღდადს მიფეშქაშებდა, ვინ

თა წმინდათა. ზარით და მალლის ხმით გაისმოდა ეს ლოცვა, რომელსაც მშვენიერად გამოხატავს ტორკვატო ტასსო თავის ლექსებში (დახსნილ იერუსალიმში) როდესაც ასწერს ჯვაროსნების მხედრობა რომ ამ გლობობით მიდის იერუსალიმის გაღვანთან უკანასკნელად გასაპარჯებლად. შემდეგ რამდენსამე უსალომუნისა, სამღვდლოებამ საყდარშივე ისევ ღიდება შემოიარა აიაზმის კურთხევითა და დაიწყო წირვა ეკლესიის განახლების მოთავემ და წინამძღვარმა, პატრმა დიმიტრი თუმანიშვილმა, ორის სხვა მღვდლის თანამშრომლობით. წირვის საგლობლობებს გლობობდნენ ტფილისის ოპერის გამგებელი არტისტები და ზოგი საგლობელი მშვენიერად აღსრულეს, მაგალითად; „მრწამსი“ — კომპოზიტორის მერკადანტისი და „წმიდაო წმიდაო უფალოა“ წირვის დროს წინამძღვარმა წარმოსთქვა სიტყვა შესაფერი ეკლესიის კურთხევის დღესასწაულისა, რომელშიაც მოიხსენა, რომ ამ ეკლესიის დასრულებისათვის განსვენებული იმპერატორმა ალექსანდრე პირველმა 1806 წ. უწყალობა შემწეობა და დახმარება. წირვის შესრულებაზე გადახდილ იქნა პარაკლისი ხელმწიფე იმპერატორისა და მისის სახლობისათვის. ბოლოს მრევლი შეიკრება წინამძღვრის თუმანიშვილისას მის მისალოცავად და მადლობის გადასახდელად. აქ მან მიიწვია მრევლი კურთხევის აქტის ხელის მოსაწერად. ყოველივე ეს გათავდა უხვის საუზმით და საღმრთოებლობით.

ეკლესია, როგორც მოხსენებული იყო «ივერიაში», გოთიკურის არხიტექტურისაა. შენობამ შენობა წარმოადგენს ვრცელს გაშლილს ფართო ადგილს, რადგანაც ძველი სვეტები აულიათ. ჭერი აქვს შუაში ბრტყელი და ნაპირები ალმაცურად გარშემოკვლავებულს და შევებული. სამი სამწირველო ტრაპეზი აქვს; ერთი ღიდი აღმოსავლეთისა მშვენიერად მარმა-

ჩითმგრძინის ხელ-სახოცს, ვინ სახანა-ლუხეს. ბევრჯელ საჩოხე მათუდიც კი ამიღია. ყველანი მებეწებოდნენ: „არა, ჩემთან მოიყვანე ღიდი ბატონი სავაქროთა, არა, ჩემთან“. ღიდი ბატონი ძალიან მიჯეროდა; უჩემოდ ბაზარში არ გავიდოდა, პირველად მე მკითხავდა, რომელს დუქანში უნდა წასულიყო, ან ვისთან რა გვეყიდა. ის წყველი ურიები, მგონია, სუნს იცემდენ ჩვენს ჩამოსვლაზე. ჩამოვიდოდით თუ არა ქ...სს, მგორეს დილას ალიონზე ჩემს უკანა კარებთან ხუთიც კი მიცილიდა ურიის თავხობტარა კიკინებანი ბიჭები და სადალალოზე მირიდებოდნენ. იმ დროს ქ...სს არც მგერვლი და თითქმის არც სომეხი არ ვაჭრობდა. ვაჭარი ხალხი სულ ურიათაგანი იყო. ჩვენებური კაცი ვაჭრობას ურიის ხელობას ეძახოდა მაშინ.

ერთხელ, მასხაცს, ღიდმა-ბატონმა წამიყვანა მოშა ურიის დუქანში: ხალხები და ფარდებები ჰქონდა სავაქრო. მის დანახვამ მოშა ურიას თვლებიდან ეცხლის წყალი ვადმოსციინდა. გახალისდა, მაგრამ რა ნაირად, ვერ წარმოიდგენ! — რა მშვენიერი ღილა გამითენდა-ქ! რა მზე ამომიბრწყინდა-ქ! ჩემი რჯულის მადლმა, აბრაამს რომ ღმერთი სტუმრათ ეწვია, ის დღეა, ის დღე ჩემ საწყალ დუქნისათვის. —

რილოს ქვით აგებული. ეკლესია განათებულია, რადგან ღიდრონი ფანჯრები აქვს. მოწყობილობა და მართლობა მარტივია და მოხდენილის ხელოვნებისა.

* * * ძალიან უჩივიან ქალაქის სამკურნალოს მსახურებს წრეს ვასულ ქცევას. მეტად სასტკად ექცვიან ეს ვაჭარბატონები თურმე ავად-მყოფებს და უმეტესად იმ გვარებს, რომელთაც სატკიერის გამო ლოგინდგან ავადმა ვერ შეუძლიანთ. ერთი ავად-მყოფი არ მოიპოვება მთელს სამკურნალოში, რომ მათი მადრიელი იყოს. ავად-მყოფი რომ შუა-ღამისას სატკიერამა შეაწუნოს და ეხვეწოს, მორიგე ექიმი დაუძახებო, ლოგინდგან არ დაიძერის და სადაგლად გინებას დაუწყებო. ბევრჯელ იჩივლეს ავად-მყოფებმა ამ საქმის გამო უფროსს ექიმთან, მაგრამ აქამდე ამ საქმეს ჯერ ვერა ეშველა-რაო.

* * * მათს უდიდებულესობას სპარსეთის შაჰს კავკასიის მთავარ მართებელ თავად ა. მ. დონდუკოვ-კორსაკოვისათვის უბოძებია თავისი სურათი ბრილიანტის თვლებით მოფენილი ყელზედ სატარებლად. ეს ჯილდო ამ დღეებში მიართვა სპარსეთიდან დანიშნულ ტფილისის კონსულმა მათს ბრწყინვალეობას.

* * * პარასკევს, 6 ივნისს წყალში ჩაგარდნილთა მამეულ მაშინის პატრონის დოლანოვისათვის შეუტყობინებიათ, რომ მტკვარში ვილაც ქალი ჩაგარდა. ბევრი უძებნიათ, მაგრამ ვერ უპოვნიათ. ხმა დადის, რომ ეს ქალი დურგალ მ — ლ აზ — ის ცოლია ამ დღეებში შეურთავს იგი დურგალს და ქორწილის მეორე დღეს საღდაც მიჰყარია. ზოგი ამბობს კიდევ, რომ ჩვენ თითონა ენახეთ, როგორც კუკიის ხიდის კიბეზე ჩაღიდა და წყალში გადავარდაო.

* * * გუშინ ვარანცოვის პირდაპირ ქუჩაზედ რამდენიმე ურემი მი-

ღიდა, ამ დროს ცხენის რკინის გზის მატარებელმაც გამოიარა. მატარებელი და ურემი ვერ გაიმართნენ და იძულებულ იყვნენ მატარებელი რამდენისამე ხნით გაეჩერებინათ. ამის გამო ვადმობტა მატარებელიდან კონდუქტორი და დაუწყო უწყალოდ ცემა ბეჩაე გლეხებს. არ ვიცით, თუ გლეხები რა დამნაშავენი იყვნენ ამაში, ან კონდუქტორს № 13 ს რა ნება ჰქონდა მათის ცემისა. კარგი იქმნებოდა, ამ საქმისთვის ყურადღება მიექციათ.

* * * 1885 წელს ტფილისში სულ 35-ჯერ გაჩენილა ცეცხლი და ამათში 11 სახლი სრულიად დაწვერა. უმთავრესი მიზეზი ცეცხლის გაჩენისა ცუდად გამართული ქუჩები ყოფილა. 22-ჯელ ცეცხლი ქუჩების უფარგისობის გამო გაჩენილა, შემთხვევით — 3, უგემო მიზეზებისაგან — 3 და, დასასრულს, ძალიან წაუყილებიათ 7-ჯერ.

* * * 7-ივნისს, ნაფოლუზთან, წყლის ნაპირას მტკვარმა გამოიყა ტფილისის მოქალაქის მიხეილ აზოვის ცოლი, ნინა, თვრამეტის წლისა. დამრჩავლს არაფერი ნიშანი არა ჰქონდა ძალად დარჩოისა. გვაში ნათესავებს ჩააბარეს დასამარხავად.

* * * 7-სავე ივნისს, პოლიციის 6 განყოფილებაში, 1 კლასიკურის გემანზის 5 კლასის შეგირდს არჩილ ჯორჯაძეს გაუფობილებლობით თოვი გაუვარდა და მარცხენა ხელის ჩონჩხი დაეშვა.

* * * ამავე დღეს, დილის 11 საათზედ ვადით დაწვედელი ტუსალი ტფილისის მეტყესისა ალექსეი ხაბელოვი ქალაქის სამუშაოდგან გაიქცა.

* * * 8 ივნისს დამეს ვერის სასაფლაოზე ტფილისის მოქალაქეებმა გიგო ასიჭოვმა და ნიკოლოზ ჩენლაძემ სპარსეთის ქვეშევრდომი ისქანდერ-ალექსანდრე-ოლი შიმიდ დასტრეს. ვერ თავში მიარტყეს უშველგებელი ქვა და თავი გაუტყეს და შემდეგ მუცელში დანა გაართყეს. დაშავებული სამკურნალოშია გაგზავნილი. დამნაშავენი პოლიციამ დააბრუნა.

* * * 8-სავე ივნისს, სამხედრო სამკურნალოში უეცრად ავად გახდა და გარდაიცვ-

— ამ დროს ბატონი დააქცერდა ერთს ხუთ არწინიანს ხალს, უდიდესი ურიას არ ჰქონდა.

— მოშა, როგორ არის ეს ხალიჩაო?

— მაგისთანა ხალიჩა-ე სტამბოლს აქეთ არ იქნება-ე, ბატონის სიცოცხლემ ძვირად მაქცე-ე ნაყიდი; მაგრამ თქვენ მინც ნახევარ ფასად მოგართმევთ-ე. თქვენ ჩემთვის სხვა ბძანდებით. თქვენი პატივის-ცემა ჩემს ოჯახზე გადუფალია-ე.

— თქვი, ბევრს ბოდიშობას თავი დაანებე

— სულ იათად მოგართმევ-ე... სულ ტყუულადც რომ მოგართვა, თქვენზე რა დამეკარგება. თორმეტ თუმნათ მიირთვი. ამ სიტყვებზე მოშამ ვადმომხვდა, და დამეღრიჯა.

ღიდმა ბატონმა შორს დაიჭირა ეს ფასი; მაგრამ ეშმაკმა ურიამ რომ შეატყო, ბატონს ხალიჩა მოსწონსო, დაუწყო მზეზე ხერხიანად შლა და ხალიჩის ფერადები უფრო აპირალე ბინა მზის სხივებს. ღიდ-ხანს ივაჭრეს; მაგრამ თითქოს ვერ რიგდებოდენ. ბოლოს ბატონმა სთქვა, პატარა არი-სო.

— ბატონის სიცოცხლემ-ე, ახალი საქონელია, კიდევ ბევრს გაიწევს, გაიზდებო!...

ღიდმა ბატონმა თითქოს დაიჯეთვი, კარვად კი მავაჭრე.

ლა კაპიტან დენიგის ცოლი, რომელიც ის-ის იყო მოვიდა სამკურნალოში წოლილ ავად-მყოფის ქმარის სანახავად.

* * * ცხინვალიდან გვეწერენ, ამას წინედ აქ ერთი უბედურება მოხდა. აქ მოვიდა ერთი ქალაქელი ბ — ნოვი და მოჰკლეს აი ეს საქმე როგორ მოხდა. ბ — ნოვისა თურმე რალაცა ფული მართებდა კ — სსა, რამდენიმე წელიწადი სთხოვდა, მომე ჩემი ფულიო, მაგრამ კ — ნი სულ ჰპირდებოდა მეჩემისაო და მეჩემის კიდევ — მეორე მეჩემისაო. ბოლოს რომ რამდენიმე წელიწადი ელოდა ბ — ვი და მობეზრდა, ამ რამდენიმე დღის წინედ მივიდა და უთხრა, ან ჩემი ფული მომეცი და ან მამულს ავიწერავო. როგორ თუ ამიწერავო, მივიდა თურმე და ღიდი უშველებელი კეტი დაათლიშა თავში. აქ მოეშველნენ თურმე მის მამულში მოსახლე ოსე-ბი და კეტებით იმდენი სცემეს, რომ სული დალია საბრალომ. ბ — ნოვი ქალაქში ჩამოიტანეს და გუშინ, 9 ივნისს დაასაფლავეს როგორც ვავი-გეთ, ამ საქმის გამო გამოიძება სწარმოებო.

* * * ვლადიკავკაიდან გვეწერენ: მინდვრის ოსების ახლო-მახლო სოფლებიდან თითქმის ყოველ კვირა დადიან საბანაოდ სანების თბილ წყლებზედ. ეს წყლები ჯერ არავის არა აქვს გამოკვლეული და თითქმის რომ ჯერ არავინ არც-კი იცის მისი არსებობა. მე გამოვიკითხე ამ წყლის ამბავი და აი რა შევიტყეო. სოფელი სანება ყლადიკავკაის მახრას ეკუთვნის, მთა ადგლია და დასავლეთით ცნობილ ყაზბეგის მთაზედ არის მიმხული. ამ სოფ. სანებას მთაზე გამოჩნდა აგერ რამდენიმე წელიწადი მშვენიერი მარგებელი თბილი წყალი. გასაკვირველი ეს არის, რომ ეს თბილი წყალი უზარ-მზარ ყინულ ქვეშ გამოდის, რომელიც ზამთარ-ზაფხულ დაუდნობელად სძევს. ეს წყალი ისეთი ცხელიაო, რომ შეუჩვევლმა კაცმა თუ ფრთხილად არ

ლიხას, დაუწყო ხელით სინჯვა და უთხრა ურიას — ჰო, ეთქვათ მოიმატებს, მაგრამ მაგდენს ვეღარაფერს.

მე კინაღამ სიტყვი შემსკდა. ურიამაც უღელსებში ჩაიკინა. ღიდმა ბატონმა უცებ ვადმომხვდა: — საჩინო, შენ რას იტყვი? ღირს ათ თუმნად?

მე შეეჩერდი.

ურიამ ჯერ თვალი თვალში გამიყარა, მერე უცებ სამ ადლიან ხალიჩისკენ მიიხვდა. მიგხვდი რომ ჩემი კერის დაკრა და ხალიჩის შოვნა ერთი იქნებოდა.

— ათ თუმნად-ქი არა, თერთმეტ თუმნადც იათა-მეთქი.

— კარგი, იყოს შენი პატივის-ცემისათვის ათი თუმანი და ნახევარი, — ბძანა ღიდმა ბატონმა.

— არა, ჩემი რჯულის მადლმა-ე, ღიდ ზარალში ვარ, კამეტ თუმნათ ნაყილია.

— ურია, ბევრს ნულარ ლაქ-ლაქობ — წყრომით შეეძახე. — ბატონმა რომ გიბძანოს, გაათავე. მაგის კაპი-კი, სხვის მანეთს გერჩიოს.

— რა გაეწყობა; მაგრამ ჩემი რჯულის მადლმა-ე, სამ თუმანს ეზარალობ — იძინდა წვერების ცმაცუნით ურია.

ბევრი ამისთანაები შამოგხარჯა ურიას; მაგრამ ღიდი ბატონი ვეღარ

კი წესნიკს... ში: ერთს საღამოს სტუმრად ერთად ვიყავით ერთს მადიდ საზოგადოების კაცის სახლში...

მართალი მიზანი... გემის, მართალი... როგორც კარგს მეგობარს და პატიოსანს ვაცს გეუბნები...

რას მეუბნები, ლერმონტოვი? — დაუფიქრე მე გაფიქრებულმა: — როგორ შეგიძლიან, რომ მავსა მკითხავ, — შენ, რომელიმე დასწერე...

გარკო, — გამაწვევტინა სიუჟეა ლერმონტოვმა, — მაშ უფრო დამიგდე: ეს-ნაა შენ, როგორც იცი, კავკასიაში მგზავნიან, როდესაც დაგბრუნდები, იმედი მაქვს, შენ დასწერე — შვილიანებულსა გნახავ. მაშინ დინჯი, დამფიქრე კაცი იქნები, მეც დაგეგნავინდები, და მაშინ ორივემ ერთად დიდს უწინაღობს გამოცემა დაგვიწყობო.

მე, რასაკვირველია, დიდის სიამოვნებით დავთანხმდით, ამბობს სოფლოვები, თუმცა რადცა გუფი კი მეუბნებოდა მაშინვე, რომ ჩვენ ამას ვერ მოვესწრებოდით.

მართლაც ასე მოხდა: ლერმონტოვს ვეღარ ედირსა პეტერბურგში დაბრუნება. როგორც ვიცით, ლერმონტოვი პიატიგორსკში იყო მოკლული დუელში. თითქმის თითონ ლერმონტოვიცა ჰგონობდა, რომ ასეთი ბოლო მოეღოს. აი სოფლოვები რას მოგვითხრობს ამის შესახებ.

ერთს საზოგადოებაში ლერმონტოვმა წაიკითხა ერთი თავისი საუკეთესო ლექსი, რომელმაც მთელი საზოგადოება აღტაცებაში მოიყვანა. ბევრმა ლერმონტოვი პუშკინს შეადარა.

ლერმონტოვმა თავი გაქნია, მომიბრუნდა მე და მიხარა: — არა, მეგობარო, მე შორს ვარ პუშკინზე, — და მწარედ ჩაიციხა: — სამეზობლოც ცოტა დრო მრჩება, მომკვლენ, მხოლოდ... ლერმონტოვის წინასწარი გრძობა აღსრულდა.

წერილი რედაქტორის მიმართ

მოწულეო სელმწიფევი, მ-სა რედქტორო! თქვენის პატივცემულ გაზეთის მე-110 № მეთაურს წერილში შედგომით მოყვანილია ერთი ადგილი ხემის სტატიაში: „სახსნობა და სიხსნება“. ეს გარემოება მაიულებს გათხოვით, მისცეთ ადგილი ამ შენიშვნას.

სხენებულს მეთაურ წერილში ნათქვამია, სხვათა შორის, შემდეგი: „კავკავზ“-ს, თავის აზრის დასამტკიცებლად, მოაქვს რამდენიმე ცნობანი მ-ნ კერძო სწავლის წიგნაკადამ, რომელთაგანაც სხანს, რომ შუათანა შეძლების შეკომური სიხანი ისდის დღეს 19—

25 მან. აქედამ წერილის ავტორს გამოაქვს დასკვნა: „მასხადამე, რადგან ჩვენში ერთის ყანის შემუშავების დროს, მეორე ისვენებს, 1 დესიატინა მოხულის ყანაზე სიხნები იხიან ლალს 38-ილამ 50 მანათამდე“.

იმ ტაბლიცაში კი, რომელიც დაბეჭდილია ხემს წიგნაკადამ, ნახვენება, რომ ყველაზე უფრო შეძლებული სიხანი (სახანი—ლიტრა) ისდის თავის და საქონლის მუშაობით დესიატინაზე— 7,3, მან., ხოლო ნამუშევართ (ხორბალით) 4,8—5,2, მან., მასხადამე სულ 12—13 მანათს. იმავე ტაბლიცაში გამოანგარა შეუძლება, რომ უოკელნაირი გადასახდი სიხანის ერთს დესიატინა მიწაზე შეადგენს 19—25 მანათსა-თქო. როგორც ვხედავთ, ეს სრულიად ის არ არის, რასაც მანათებს შე შეთაურის წერილის ავტორი. შე არც დასვენა გამოკვრება, რომელიც გამოიყვანა ავტორმა შედგომით მოყვანილ ცნობებსაგან, მაგრამ ამ შედგომისათვის მასხის-მეკეპელი, მგანი, შე არ უნდა ვიყო.

დასასრულ უნდა დავუმატო, რომ წერილის ავტორს უსათუოდ არ წაუკითხავს ჩემი სტატია და ამ სტატიის ცნობების დასაფასებლად უსელმძღვანელებს იმ მტირე ადგილით, რომელიც იყო მოყვანილი გაზ. «Кавказ»-ში.

თქვენი ერთგული და პატივის-მცემელი ქრ. ვერმიშვი

ტფილისი 4 ივნისს.

დეგემა

7 ივნისს

მინდობი. გლანდსონს წარმოუთქვამს სიტყვა და სხვათა შორის უთქვამს: შე დარწმუნებული ვარ, რომ ხალხს მოსწონს ჩემი ზოლიცა ირლანდიის შესახებ და დაბეჯითებით ვადგეგვარ იმ აზრს, რომ მხოლოდ ჩემს პრექტს შეუძლიან ირლანდიის საქმე ისე გადასწვებო, როგორც ყველანათვის ხსურველია.

მინდობი. დღეს დასასფლავეს კორალი; დასაფლავებაზე დიდ-ძალი ხალხსა დაესწრა; ცხედრის განკვეთებას 1 1/4 საათი მოანდამეს.

მინდობი. პალატამ გადასწვებო, რომ უცხოეთიდან შემოტანილ ნავთს ბანია უნდა მოემატოს.

8 ივნისს

მინდობი. პალატამ დაამტკიცა წინადადება, რომ ტრაქტისი რეგენტად დანიშნოს, ვადრე მევე სხვან განამეფებოდეს. კრება პარლამენტისა ნოემბრის სუთამდის დაიშალა.

პარიში. სენატის კომისიამ პრინციპის განდევნის თაბასკედ გამოთქვა წინააღმდეგე აზრი, რადგანაც არ შეესაბამება თავისუფლებასა და სხვა-და-სხვა სხელმწიფოებთან კეთილ-განწყობას ანებს, ამას გარდა პრინციპის განდევნის საქმე ექვემდებარება ხსანართლს და არა პარლამენტსა.

საქალმწიფო სემობანი ქრისტეს აქედ ჩეპე (1886) წელიწადი. ქვეყნის შემწილამ 7394. ქველი ინდიქტიონი მე-14, ამისი ქორონიკონი — ულ — 478 წელი. დიწყო 1408 წ. და თავდება 1940 წ. ახალი ინდიქტიონი მე-4, ამისი ქორონიკონი — მ — 42 წელიწადი. დიწყო 1844 წ. და თავდება 2376 წ. 1886 წლის ზედ-ნადები — 3. ივნისი 30 დღით არის.

10 დღე ხამბათი. მღვდელ-მოწამე ტიმოთე ეპისკ., ქალწ.-მოწ. ანტონინისი. სომ. წმ. ქალწ. მოწ. გაიანესი. მეს. 20 რიცხვი რამაზანის თვისას 1303 წ. ჰიერისა და 20 დღე რამაზანის მარხვისა. ქვემარტი შუა-დღე 12—1—40, ტფილისში მზე ამოდის 4—25, ჩადის 7—38; მთარე ამოდის 11—25, ჩადის 9—36. მთარე 21 დღისა.

11 დღე ოთხშაბათი. წმ. მოციქ. ბართლომესი და ბარნაბისი. სომ. ნახატონაქი. მეს. ინია, ლოცვის დამე (პიიტეისა). ქვემარტი შუა-დღე 12—1—53. ტფილისში მზე ამოდის 4—25, ჩადის 7—38; მთარე ამოდის 11—54, ჩადის 10—27.

12 დღე ხუთშაბათი. ღირს. ონოფრესი, პეტრე ბონეფისი და არნენისი. სომ. წმ. იონე წინა-მარხედისა, ათანაგენე ეპისკოპ. კათოლ. დღესასწაული ხორცისა და სისხლისა იესო ქრისტისი. ოსმალეთმა და სპარსეთმა ერთმანეთში პარობა შეჭრეს, რომლის ძალითაც ქართლი და კახეთი ოსმალეთის მფლობელობის ქვეშ შევიდა 1724 წ. ამავე დღეს შეჭრეს რუსეთმა და ოსმალეთმა პარობა, რომლის ძალითაც რუსეთს უნდა დაეზობოდა კასპიის ნაპარსედ მდებარე ადგილები და ოსმალეთს — საქართველო, და ურევისა და თავრისის მხარეები 1724 წ.

ქვემარტი შუა-დღე 12—2—6; ტფილისში მზე ამოდის 4—26, ჩადის 7—38; მთარე ამოდის 11—54, ჩადის 11—29.

13 დღე პარასკევი. ქალწ.-მოწ. აინდინისი, ღირს. ანასია. სომ. ნახატონაქი. კათოლ. ანტონისა და ლუციანისი. ქვემარტი შუა-დღე 12—2—19; ტფილისში მზე ამოდის 4—26, ჩადის 7—38; მთარე ამოდის 12—20, ჩადის 12—27.

14 დღე შაბათი. წინ.-მეტყ. ელისესი, მეთოდი პატრიარხისა. სომეხ. წმ. გრიგორისი, სომეხთა განმანათლებელის ხაროდგან აღმოსვლა. კათოლ. ელისესისა და ვასილისა. ქვემარტი შუა-დღე 12—2—32; ტფილისში მზე ამოდის 4—26, ჩადის 7—38; მთარე ამოდის 12—53, ჩადის 1—26.

15 დღე კვირა. წინ.-მეტყ. ამოსისა. სომეხ. დღესასწაული ემბოპინის ეკლესიისა. კათოლ. ვიტასი და კრესცენციანისი. ქვემარტი შუა-დღე 12—2—44; ტფილისში მზე ამოდის 4—26, ჩადის 7—38; მთარე ამოდის 1—29, ჩადის 2—27.

გაომოსადები სემობანი

Table with 2 columns: Day/Event and Time. Includes entries like '1 ივნისიდან 1-ლ ივლისამდე', 'თეთრი ზური რუსული 1 გორ 5 კაზ.', 'წითელი ზური 1-ის გორისისა 2 1/2 >', etc.

მიმოსვლა რკინის გზის

ბათუმსა და ტფილისს შუა

Table with 4 columns: Station, Arrival, Departure, and another Station. Lists stations like 'ტფილისი', 'ავჯალა', 'მცხეთა', etc., with arrival and departure times.

ქუთაისიდან გადის რიონს შუადღის 12 საათსა და 20 წამზე და სამოზედ 5 საათსა და 15 წამზე.

რიონიდან ქუთაისს მიდის ნაშუადღევს 1 საათსა და 30 წამზე და საღამოს 6 საათსა და 20 წამზე.

ტფილისსა და სურამ შუა

Table with 4 columns: Station, Arrival, Departure, and another Station. Lists stations like 'ტფილისი', 'ავჯალა', 'მცხეთა', etc., with arrival and departure times.

ბანსხალუბანი

ისეიდება მოსე ჯანაშვილის-მიერ შედგენილი წიგნები: საპარტიველოს მოკლე ისტორია ფასი 60 კაპ. (ეს წიგნი უმაღლესის მოავრობისაგან მოწონებულია). საპარტიველოს სამალსიო ისტორია ფასი 45 კაპ. მმაცხალი ფასი 7 კაპევი. შემდეგს ადგილებში: ტფილისში: გრიქუროვისა და ჩარკვიანის წიგნის მადანობში და აგრეთვე შემადგენელისას. ქუთაისში: ჭილაძის მადანობში. თეატრში: ვ. როსტომიანი; სურამში: ა. ქარსიძის-მადანობში; ფოთში: ნუმარაძის-მადანობში. ვინც 20 ცაღს და გამოცემისას დაიბარებს პირ-და-პირ გამოცემელისაგან (Тифлкет Михаил. ულ. Г. Д. Карвелишвили), იმას წიგნი დაეთმება შუად. (10—7)